

menta v zbirki »angleške družbe« je v formalnem oziru menda doslej še vedno najpopolnejši. —

Fr. J. Milovršnika povest: »Boj za pravico« — Slovenskih Večernic 50. zvezek; 192 str. — ocenimo pozneje. —

Glede Rohrmanovega »Poljedelstva« (str. 144) se strinjamo z urednikom »Slov. Naroda«, ki je odbil namisel Göstlovo (na mestu rečenem), češ, da je nepotrebna ta knjiga, ker je preteoretična, nego da bi se naš kmet mogel z njo okoristiti, in ker je družba itak izdala že več kmetijskih in poljedelskih knjig. Po pravici je temu ugovoril urednik »Slov. Naroda«, rekoč, da tudi kmetijstvo vedno napreduje, in da za nove najdbe in nove izkušnje v poljedelstvu treba tudi novih knjig, posebno ker preje izdane knjige polagoma poidejo ter se pojzube in jih mladi Mohorjani sploh več ne poznajo; a Rohrmanova knjiga je po novejših izkustvih in virih sestavljena, praktično urejena ter z ilustracijami opremljena.

Glede »Rožnega venca« (str. 316 male 8°) bi pač tudi mi pritegnili g. Göstlu, ki na mestu rečenem meni, da bi pobožnim udom Mohorjeve bratovščine bolj prijale in bi bile zdravejša dušna hrana konkretno pobožne knjige v živahni in zategadelj zanimivi obliki — zaradi česar so na glasu n. pr. spisi Albana Stolza — nego pa mistični in pietistični traktati, v katerih se proslavlja in priporoča asketično uničevanje samega sebe — ako ne bi bili po dosedanjih velikanskih uspehih Mohorjeve družbe živo prepričani, da književni odbor sam po svoji vesti in zavesti to ukrene, kar društvenikom najbolj prija. Že večkrat so ocenjevalci dajali družbi dobre svete, a ona je premišljeno svoj pot dalje hodila, in uspeh — najboljši dokaz — je njej prav dal. — Takisto se nam sicer ne vidita napačna Göstlova nasveta, naj bi Lampetove Zgodbe izhajale v obširnejših snopičih, da se cela izdaja ne bi preveč zavlekla, a naj bi se, za ta čas opustile druge nabožne knjige — in pa naj se iz »koledarja« izloči kalendarij, imenik, glasnik in druga efemerna tvarina ter naj se skupaj v obliki dozdanih »Večernic« natisne v knjigi, katere ne bi bilo škoda zavreči, a »koledarjeva« poučna in leposlovna vsebina, ki je večje vrednosti, naj bi se izdala z gradivom dosedanjih »Večernic« vred v obliki sedanjega »koledarja«. Toda, kakor smo že rekli, uverjeni smo po ogromnih uspehih tako živo o modrosti odločilnih mož častite naše družbe, da prepuščamo uvažitev teh nasvetov popolnoma njih razsodnosti.

Prečastiti družbi in nje voditeljem pa čestitamo vnovič na njih smotrovitem postopanju, ki je obrodilo tolik sad, in ki bi je lahko postavili za vzor drugim slovstvenim društvom našim — letošnji mali nazadek je bil pač hipna, efemerna prikazen, ki se gotovo ne bi bila pojavila, ako bi naše pravo in jaro razumništvo tako vršilo svojo dolžnost napram Mohorjevi družbi, kakor jo vrše najnižji naši sloji; — in še s posebno radostjo pa pozdravljamo letošnje razširjenje književnega programa. — Vse Slovence pa, ki so dobre volje, pozivljemo, naj vsaki, kar je v njegovi moči, stori za prosep dične družbe, ki je zenica v našem očesu in naš narodni ponos!

Prof. S. Rutar nam je prijazno poslal »Fundbericht über die archäologischen Grabungen auf den prähistorischen Grabfeldern Krains im Jahre 1896«, ki kot poseben odtisk obseza 5 str. fol., in ki ga je sestavil in podal osrednji komisiji on sam kot kon-

servator. »Curiositatis gratia« naj omenimo, da so pri tem nemški stavci v c. kr. dvorni in državni tiskarnici poštenega našega Simona prekrstili v Gustava.

Deutsches Lesebuch für die 1. und 2. Classe slovenisch-utraqvistischer Mittelschulen und verwandter Lehranstalten. Herausgegeben von Anton Štritof. Preis, gebunden 2 K 70 h, broschirt 2 K 40 h — Wien. Im kaiserlich-königlichen Schulbücher-Verlage. 1897. — Str. 282.

G. izdajatelj sicer ni pristaš Neumannovih načel, ki so po naših mislih pri ureditvi beril edino veljavna, temveč je v obče prav kakor Lampel razvrstil štivo po vsebinski sorodnosti berilnih sestavkov, upošteval dalje načelo »Variatio delectat« in se menda oziral tudi na druge imponderabilije, od katerih si Lamplovci obetajo mnogo postranskega uspeha. Tudi prevladuje v celi čitanki didaktika, pač najnižja izmed vseh leposlovnih vrst. Toda pri vsem tem ne smemo pozabiti, da bo Štritofova čitanka rabila naši mladini v 1. in 2. razredu srednjih šol pri pouku tujega jezika — nemščine — ki se more na tej stopinji uspešno poučevati le po edino pravi analitični metodi, katere gorak in prepričan pristaš je prof. Štritof sam. Zato je bilo po pravici prof. Štritofu zlasti do tega, da zbere v svoji čitanki kar največ lahkega, zlasti pripovednega gradiva brez posebnega ozira na njega estetično ceno. In tako se mu je nabralo, ko je imel zlasti praktični smoter pred očmi, tudi obilo sestavkov z didaktično vsebino, zlasti Chr. Schmida, ki pa imajo to veliko prednost, da so naši mladini že večinoma znani iz slovenskih ljudskošolskih čitank; torej srednješolskemu učitelju ne bo treba tratiti veliko časa z njih razlaganjem.

S tega stališča treba prof. Štritofa izbiranje popolnoma odobriti. Res se mu je posrečilo nanizati skoraj zgolj lahko umevno in pač tudi zanimivo štivo, ki analitično poučujočemu učitelju omogočuje, da na njega podlagi brez obilega tolmačenja in zatorej brez potrate časa streže glavnemu smotru: praktičnemu vežbanju naše prvošolske in drugošolske mladine v nemški govorici, ki ji v tretji šoli že izključno rabi pri nemškem in grškem pouku.

Izmed vseh berilnih koščkov omenimo 283. »Lambergar in Pegam«, ki ga je izdajatelj sam sestavil po narodni pripovedki.

Glede Lendovšekovega-Štritofovega »Slovenskega berila za Nemce«, o katerem smo izpregovorili na 375. in 376. strani letošnjega »Zvona«, nam je prof. Kaspret izrekel željo — in radi ji ustrezemo — naj objavimo, četudi nekoliko »post festum«, naslednja njegova pojasnila, ki niso nevažna za presoditev knjige same, a so tudi značilna za naše razmere.

Prav za prav sta s prva namerjala prof. Kaspret in Lendovšek skupno izdati knjigo, in polovico beril je izbral in priredil baš prof. Kaspret, kakor je razvidno iz aktov, ki jih hrani naučno ministrstvo. Pozneje pa je prof. K. vse prepustil Lendovšku, ki pa je obljubil, da omeni njegov trud v vvodu. Prof. K. je tudi Lendovška opozoril, da nekateri berilni sestavki ne ustrezajo namenu niti po vsebini, niti po obliki, ter mu je tudi odločno svetoval, naj jih ne sprejme; a Lendovšek ga je zavrnil, rekoč, da jih sprejme iz oportunitete — češ, da je dovolj, ko ga Nemci preganjajo, in da noče, da bi ga še Slovenci preganjali.